

Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції "Сучасне дошкілля: актуальні проблеми, досвід, 46 перспективи розвитку"(23 жовтня 2020 року)
Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. С.289-293.

4. Костенко А. А. Полімодальне сприйняття як психофізіологічна передумова застосування мультимедійних технологій у процесі навчання іноземної мови. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2013. Вип. 28. С. 192-197.

5. Мардарова І. Інформатизація дошкільної освіти : проблеми та перспективи розвитку. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського*. №5(112). 2016. С. 78 – 82.

6. Матвієнко Т. С. Використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках української мови. *Англійська мова та література*. 2016. 7-8. С. 9-13.

7. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. К., 2002. 255 с.

8. Пінчук Ольга Павлівна. Використання мультимедійних продуктів у системі загальної середньої освіти. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/download/170/156>. 9 с.

9. Редько В. Г., Полонська Т. К., Басай Н. П [та ін.] / за наук. ред. В. Г. Редька. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів: навчально-методичний посібник. Київ : Педагогічна думка, 2013. 260 с.

10. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/380683___380748.

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ СУПРОВІД НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Лучанінова О. П.

Актуальність проблеми. Цільова функція вищої освіти збігається з метою суспільства – підготувати висококласних фахівців, формуючи особистість здобувача вищої освіти, впливаючи на його інтелектуальний, моральний, естетичний і фізичний розвиток [4]. За своє життя майбутні фахівці можуть змінити декілька робочих місць. Суспільство продукує нові технології, постійно виникають нові знання, без використання яких діяльність фахівців не буде ефективною. Людина ХХІ ст. - це людина, котра постійно вчиться. Людство рухається до нової якості суспільного розвитку - суспільства знань. Процес навчання у вищій школі має організовуватися так, щоб здобувачі вищої освіти отримували не тільки необхідні знання та набували навичок, але також дізнавалися про можливості інформаційно-аналітичного супроводу наукової діяльності як складової освітнього процесу і засіб опанування інформаційним ресурсом суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Є достатня кількість наукових праць щодо поданої проблеми, а саме: інформаційні інструменти як складник супроводу освітньо-наукової діяльності фахівців освітянської галузі (Агалець І.О.); інформаційно-аналітична у вищій школі (Варенко В.М.); аналітико-синтетична переробка інформації (Збанацька О.М.; Шкіцька І.Ю.); інформаційно-аналітичний супровід освітньої підсистеми суспільства (Кобелев О.М); інформаційно-аналітичний супровід діяльності суб'єктів освітнього процесу у вищій школі/освіті взагалі, методологічні засади інформаційно-аналітичного супроводу психологічної науки і освіти (Ростока М.Л.) та ін. [1;2;3;4;5;8].

Мета дослідження: розкрити актуальність інформаційно-аналітичного супроводу в науковій діяльності, охарактеризувати аналітико-синтетичне опрацювання документів як складову інформаційно-аналітичного супроводу наукової діяльності суб'єктів освітнього процесу у вищій школі.

Виклад основного матеріалу. Освіта, і наукова діяльність суб'єктів освітнього процесу у вищій школі зокрема, – це інформаційно-комунікативний процес, що відбувається в міжособистісній (науковий керівник-здобувач), груповій (консультація з наукових питань) й масовій взаємодії (наукові заходи), а також засобами наукової бібліотеки, яка здійснює інформаційно-аналітичний супровід наукових запитів.

Наприклад, супровід освітньо-наукової діяльності освітян вбачаємо шляхом використання інформаційних інструментів науково-освітніх ресурсів, які постійно поповнюються на офіційному порталі ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського.

Наукова діяльність у вищій школі неможлива без інформаційно-аналітичної діяльності (ІАД) як специфічного різновиду інтелектуальної, розумової діяльності людини, в процесі якої внаслідок певного алгоритму послідовних дій з пошуку, накопичення, зберігання, обробки, аналізу первинної інформації утворюється нова, вторинна аналітична інформація у формі аналітичної довідки, звіту, огляду, прогнозу тощо [2].

Ми згодні, що накопичення і введення до загального обігу наукових баз знань можна вирішити за допомогою бібліотек, які набули безцінного досвіду організації цієї роботи [4].

Інформаційно-аналітичний супровід наукової діяльності у вигляді аналітичних, реферативних, бібліографічних, бібліометричних ресурсів, приведених до певної логічної системи представлення контекстів інформації, є необхідним і своєчасним в умовах сьогодення [5].

Здобувачі вищої освіти, починаючи з третього курсу, серйозно займаються науковою діяльністю у різних її формах: студентські олімпіади, конференції, наукові конкурси, проектна робота, наукові хакатони, курсові роботи, магістерські дипломи як приклад першої серйозної наукової праці тощо. Усе це потребує ретельного вивчення довідкових, наукових джерел, а також доброчесності під час використання наукової літератури, культури. Важливим є обмін інформацією між дослідниками через канали комунікацій

або прямим спілкуванням на науково-практичних заходах – семінарах, конференціях, симпозіумах, що сприяє забезпеченню науково-технічного прогресу [6, с. 148].

Індексування документів та інформації – важлива навичка для науковця, яка спрощує доступ до необхідної інформації [3].

Під час консультацій викладач-науковий керівник наголошує на призначенні аналітичного документа, пояснює, як сформувати уявлення про зміст первинних джерел із певної проблеми; оцінити стан і шляхи розвитку досліджуваної галузі з метою визначення місця проблеми поміж інших; використати новітні досягнення певних галузей науки й техніки; звернути увагу на проблему з її позитивних і негативних сторін; оцінити інформаційне забезпечення освітньої, науково-методичної діяльності в обраній сфері; встановити значущість ідей, теорій, концепцій, гіпотез (припущень), практичних рішень з метою використання їх у розв'язанні конкретного завдання тощо [2, с. 42].

Інформаційно-аналітичний супровід є інформаційним інструментом та невід'ємним складником освітньо-наукової діяльності кожного суб'єкта освітнього процесу.

Для науковців важливою і цікавою є аналітико-синтетичне опрацювання документів співробітниками бібліотек (АСОД). Аналітико-синтетична переробка інформації (АСП), *наукова обробка документів* – це процеси перетворення формальних ознак і змісту первинних документів з метою створення вторинних документів як більш зручних для зберігання, пошуку, використання споживачами інформації [7].

За матеріалами української бібліотечної енциклопедії, об'єкт АСОД – первинні документи, що містять безпосередню первинну інформацію про будь-які об'єкти, явища, процеси, результати практичної діяльності – досліджень, вивчень, розробок, узагальнень, матеріальної, інтелектуальної продукції, творчості тощо. На цій основі складають вторинні документи: бібліографічні описи, анотації, реферати тощо. Результатом АСОД є поява вторинних документів, у котрих зафіксовано вторинну інформацію. Інформаційний аналіз документної інформації складається з вивчення документів та виділення з них найсуттєвіших відомостей. Інформаційний синтез – процес узагальнювання інформації. Аналіз і синтез здійснюються паралельно. Також необхідне використання методів абстрагування та узагальнення. (абстрагування - виділення з усіх ознак документа найбільш цікавих користувачам; узагальнення – згортання інформації, яку містить первинний документ, перетворення великих обсягів інформації у більш компактну, але досить містку форму [7].

Основні види та результати АСОД

Види АСОД	Результат
Складення бібліографічного опису	Бібліографічний опис
Анотування	Анотація
Систематизування	Класифікаційний індекс
Предметизування	Предметна рубрика
Координатне індексування	Ключові слова, дескриптори
Реферування	Реферат

За джерелом [7]

Висновки. Отже, суб'єктам освітнього процесу необхідні навички роботи з документами, бо людина постійно має справу з ними в умовах цифрової трансформації освіти. Найдавнішими з інформаційних установ є бібліотеки, де ведеться робота з документами в архівах. Існує поняття «документальні комунікації», яке використовується для формування багатьох інформаційно-пошукових систем [7]. Майбутні фахівці з бібліотечної справи за роки навчання у закладі вищої освіти мають можливість опанувати навички АСОД, розвинути їх під час практики в музеях, міських архівах, під час квазі-інформаційно-аналітичної діяльності на підприємствах тощо. Науковці з історії, археології мають можливість доторкнутися до першоджерел в архівах, щоб потім створити описи, анотації, наукові записки.

Завдяки інформаційно-аналітичному супроводу наукової діяльності суб'єктів освітнього процесу у вищій школі відбувається застосування інформаційних ресурсів, електронних засобів та способів отримання, опрацювання, використання, створення інформації в цілісному системному вигляді, яке систематизує всі наукові процеси, сприяє розвитку дослідницьких та цифрових навичок.

Список використаних джерел

1. Агалець І. О. Інформаційні інструменти як складник супроводу освітньо-наукової діяльності фахівців освітянської галузі Вища школа. 2021 р., № 76, Т. 1. С. 60-64 https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/726244/1/Statytya_Agaletc.kpu.zp_76_1-P.60-64..pdf
2. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність : навч. посіб. Київ : Університет Україна, 2014. 417 с.
3. Збанацька О. М. Аналітико-синтетична переробка інформації. Мікроаналітичне згорання інформації : індексування док., реферування док. : навч. посіб. / О. М. Збанацька ; М-во культури України, Нац. акад. керів. кадрів культури і мистецтва. – Київ : НАКККіМ, 2016. – 266 с.
4. Кобелев О.М. Інформаційно-аналітичний супровід освітньої підсистеми суспільства. Вісник ХДАК. Випуск 47. 2015. С 90-100. https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/vh/v47/12.pdf

5. Ростока М. Методологічні засади інформаційно-аналітичного супроводу психологічної науки і освіти сьогодення Імідж сучасного педагога. № 2 (215) 2024 С 24-33. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2\(215\)-24-33](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2(215)-24-33) <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1965371>

6. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для вищ. пед. закл. освіти. Київ : РНЦ ДІНІТ, 2000. 259 с

7. Українська бібліотечна енциклопедія. Аналітико-синтетичне опрацювання документів (АСОД) [https://ube.nlu.org.ua/article/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%BE-%D1%81%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BE%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2%20\(%D0%90%D0%A1%D0%9E%D0%94\)](https://ube.nlu.org.ua/article/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%BE-%D1%81%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BE%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2%20(%D0%90%D0%A1%D0%9E%D0%94))

8. Шкіцька І.Ю. Аналітико-синтетичне опрацювання інформації. Навч посібник для студентів спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / І.Ю. Шкіцька, видання третє, оновлене, доповнене. Тернопіль. ЗУНУ. 2022. 260 с.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ І ЕКОЛОГІЇ

Люленко С. О., Жук Т. М.

Все більшого значення у сучасному світі набуває екологічне виховання молоді. З огляду на загострення глобальних екологічних проблем, таких як зміна клімату, забруднення води, повітря, втрата біорізноманіття та інші. Ключову роль у формуванні екологічної свідомості підростаючого покоління відіграє система освіти, адже саме через освітні процеси молодь засвоює знання про природу та вчиться відповідальному ставленню до довкілля. Уроки біології та екології посідають особливе місце у цьому процесі, які мають потенціал стати основою для розвитку екологічної культури.

Тема екологічного виховання досліджувалась багатьма науковцями, серед яких можна виділити О. Біду, Л. Білик, Ю. Бойчука, Н. Лисенко, Л. Лук'янову, В. Онопрієнко, Г. Тарасенка та ін.

Екологічне виховання покликане забезпечити підростаюче покоління науковими знаннями про взаємозв'язок природи і суспільства, допомогти зрозуміти багатогранне значення природи для суспільства загалом і кожної людини зокрема, сформуванню розуміння, що природа – це першооснова існування людини, а людина – частина природи, виховати свідоме позитивне ставлення до неї, почуття відповідальності за навколишнє середовище як національну і загальнолюдську цінність, розвивати творчу активність щодо